

Merkel zet migratiemissie in Afrika voort

Achtergrond - 2 maart 2017 - Auteurs: Marja Verburg, Josta van Bockxmeer

Kanselier Merkel bezoekt vandaag en morgen Egypte en Tunesië, waar ze onder meer praat over de beperking van het aantal vluchtelingen dat via de Middellandse Zee naar Europa komt. Het is een nieuwe stap in Merkels plan om daarover afspraken te maken met Afrikaanse landen. Het voorstel voor opvangkampen in de regio, dat eerder deel van de onderhandelingen was, heeft ze laten vallen.

Merkel ziet vluchtelingenkampen in Noord-Afrika niet meer als middel om het aantal migranten dat naar Europa komt te beperken. Het voorstel komt niet meer voor op de lijst van concrete maatregelen die Merkel en haar delegatie bij zich hebben op hun reis door Egypte en Tunesië, melden de Duitse media.

Minister van Buitenlandse Zaken Sigmar Gabriel liet vorige week bij een persconferentie [al weten](#) de plannen voor opvangkampen onrealistisch te vinden. Staten als Libië en Tunesië zijn volgens hem te instabiel voor een dergelijke oplossing. Hij vergeleek de plannen voor Noord-Afrika met de afspraken die de EU met Turkije heeft gemaakt: “In Turkije hebben we een staat. In Libië hebben we geen staat.”

In plaats van het realiseren van opvangkampen, wil Merkel vooral de levensomstandigheden in de regio verbeteren en zo de vluchtoorzaken aanpakken. Ze heeft voorstellen op zak voor investeringen in de Egyptische economie, die een crisis doormaakt. Ook is ze bereid te praten over een vrijhandelsverdrag met Tunesië en een liberalisering van het visabeleid voor beide landen. In ruil voor economische hulp wil Duitsland dat Egypte en Tunesië vluchtelingen terugnemen en helpen mensensmokkel te bestrijden.

Reeks Afrikareizen

Via Egypte hoopt Merkel ook grip te krijgen op de stabiliteit van Libië, het land van waaruit de meeste vluchtelingen naar Europa vertrekken. Voorafgaand aan haar bezoek prees Merkel Egypte als “stabiliserend element” in de regio. Veel migranten uit andere Afrikaanse staten trekken door Libië en Egypte naar de kust. Maar als de Libische regering geen controle heeft over het staatsgebied, kan ze ook niets aan de mensensmokkel doen. Volgens Reuters zou Egypte bijvoorbeeld

een rol kunnen spelen bij de onderhandelingen tussen de rebellengeneraal Chalifa Haftar en de Libische regering.

In oktober 2016 was Merkel in Mali, Niger en Ethiopië, om over 'migratiepartnerschappen' te praten

De gesprekken met Egypte en Tunesië zijn een volgende stap in een lange reeks onderhandelingen. Half februari was de Tunesische premier Youssef Chahed op bezoek in Berlijn. Hij liet Merkel toen weten opvangkampen in zijn land niet te zien zitten. Tunesië zou er de capaciteiten niet voor hebben. Ook Algerije is belangrijk voor Merkels streven naar goede afspraken met Afrikaanse landen en het bereiken van meer stabiliteit in de regio. Ze wilde eind februari bij president Abdelaziz Bouteflika op bezoek, maar die zegde vanwege ziekte op het laatste moment af.

In oktober 2016 was Merkel in Mali, Niger en Ethiopië, om over 'migratiepartnerschappen' te praten. Die staan los van de gesprekken die de EU met de herkomstlanden van vluchtelingen voert. In Mali zegde ze steun toe bij de stabilisering en ontwikkeling van het land. Duitse soldaten en politiemensen zijn sinds meer dan twee jaar bij drie verschillende missies in het land actief. In Niger zegde ze per direct 17 miljoen toe ter ondersteuning van de economie en voor het bestrijden van mensensmokkelaars. De komende jaren komt daar nog eens 60 miljoen bij. Met Ethiopië wil Duitsland ook een partnerschap, maar daar is de situatie door repressie en burgeroorlogen in buurlanden Zuid-Soedan en Eritrea moeilijker.

Lastige onderhandelingen

De afspraken die Merkel nu met de Egyptische president al-Sisi wil maken, zijn voor de kanselier een lastige politieke onderneming, omdat de oppositie en de pers in Egypte worden onderdrukt. Daar is door de Duitse regering veel kritiek op geuit. De Duitse regering zei dat ze al-Sisi na zijn machtsovername pas wilde ontvangen als hij vrije verkiezingen had georganiseerd. Maar in juni 2015 ontvingen Merkel en president Gauck hem toch, zonder dat er verkiezingen waren geweest. Naast het strategische belang van Egypte spelen hier ook de handelsbetrekkingen een belangrijke rol.

De gesprekken met Tunesië, waar Merkel vrijdag is, worden makkelijker dan die met Egypte. Met Tunesië onderhoudt Duitsland al langer goede handelscontacten. In Merkels delegatie reizen ook tien vertegenwoordigers van het bedrijfsleven mee, die met de Tunesische Kamer van Koophandel gaan praten.

‘Veilige herkomstlanden’

In Tunesië zal het ook gaan over het terugsturen van asielzoekers uit Duitsland. Duitsland wil de zogenoemde Maghreb-landen Tunesië, Algerije en Marokko tot ‘veilige herkomstlanden’ verklaren, om mensen uit Noord-Afrikaanse landen makkelijker uit te kunnen zetten. De discussie daarover laaide op na de berovingen en aanrandingen tijdens de nieuwjaarsnacht van 2016 in Keulen, waar voornamelijk mannen met een Noord-Afrikaanse achtergrond bij betrokken waren. Zij hadden vaak geen recht op een verblijfsvergunning in Duitsland, maar konden ook niet worden teruggestuurd omdat hun landen van herkomst hen vaak niet terugnamen. In december laaide de discussie opnieuw op na de aanslag op de kerstmarkt in Berlijn. De aanslagpleger Anis Amri kwam uit Tunesië.

De discussie over veilige herkomstlanden laaide op na de nieuwjaarsnacht van 2016 in Keulen

De bondsregering en de Bondsdag stemden er vorig jaar al mee in Tunesië, Algerije en Marokko tot veilige landen te verklaren. Maar de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de deelstaten, heeft de wetswijziging nog niet goedgekeurd. Daar liggen de Groenen, die er een belangrijke stem hebben, dwars. Zij vinden dat de mensenrechten in de Maghreb-landen niet zijn gegarandeerd. De stemming is het afgelopen jaar verschillende keren uitgesteld, maar staat nu gepland voor 10 maart.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/20381/merkel-zet-migratiemissie-in-afrika-voort>